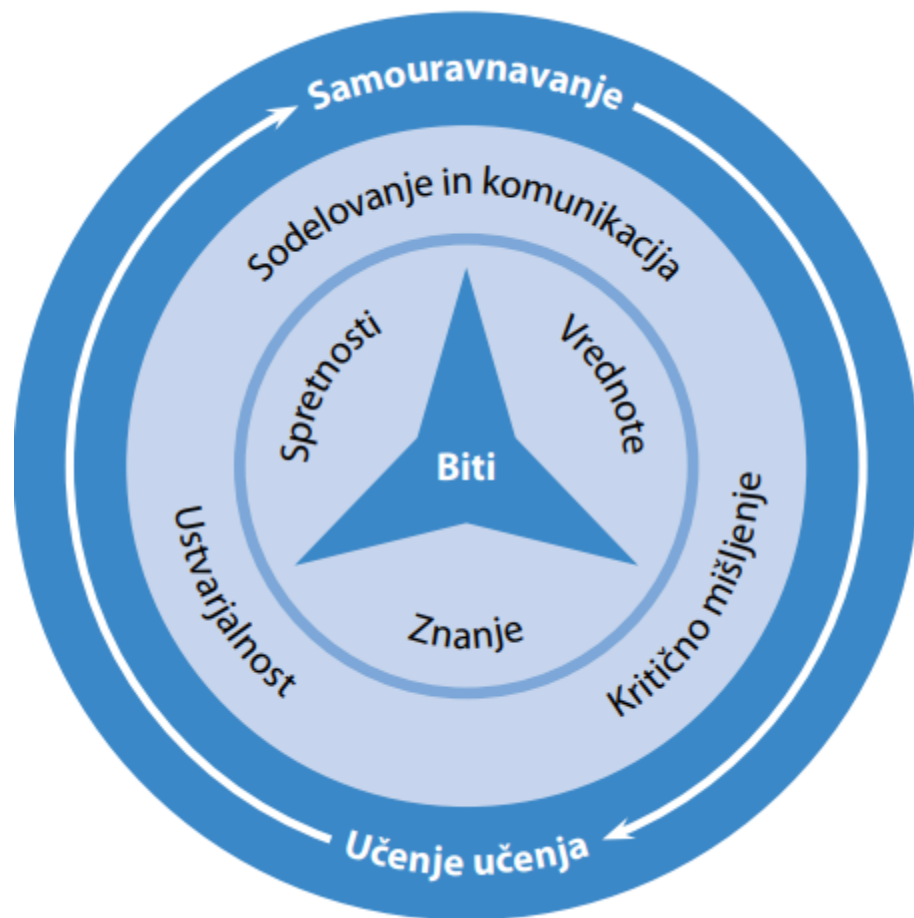

Mag. Marina Pavčnik

Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v luči vzgojnega delovanja

Zakaj ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti s samoevalvacijo?

(Cankar idr., 2019)

- rezultati na NPZ, maturi
- rezultati mednarodnih raziskav
- izpolnjevanje zakonskih zahtev
- manjše število vzgojnih opominov in drugih vzgojnih ukrepov
- ugled vrtca, šole

Kdaj bo UZK s SE doseglo namen?

- je usmerjena v procese učenja in poučevanja („redno delovanje“)
- temelji na podatkih/dokazih
- vodenje je distribuirano
- vključenost deležnikov, prisluhniti vsem, tudi tistim iz ranljivih skupin
- vzpostavljeno je dobro sodelovanje znotraj zavoda in med zavodi (mreženja)
- razumevanje, da sprememba terja čas
- ni zgolj birokracija
- vzpostavljena je evalvacijska kultura
- imamo širše sprejeto jasno vizijo, kaj želimo doseči in kako bomo to dosegli (odgovornost vseh)
- zaposleni so opolnomočeni za izvajanje procesa UZK s SE
- strokovni delavci se usposabljaajo na področju izbranih prednostnih ciljev

Katere koristi UZK s SE izpostavljajo ravnatelji vrtcev in šol?

- Večja sistematičnost,
- jasnejši cilji, usmeritve in merljivi rezultati,
- boljše prepoznavanje močnih in šibkejših področij,
- skupno načrtovanje izboljšav,
- več sodelovanja in povezovanje kolektiva,
- delovanje na podlagi podatkov,
- večja ozaveščenost o pomenu kakovosti in zavedanje skupne odgovornosti,
- izmenjava dobrih praks in profesionalni razvoj.

UZK V POVEZAVI Z VZGOJNIM DELOVANJEM

VARNO IN SPODBUDNO UČNO OKOLJE

STANDARD	KAZALNIK
V šoli vsem zagotavljamo vključenost ter fizično in psihosocialno varnost.	V šoli zagotavljamo vključenost vseh.
	V šoli ne dopuščamo nasilja.
	V šoli omogočamo priložnosti za krepitev zdrave samopodobe.
	V šoli podpiramo skrb za zdravje in dobro počutje.
V šoli si prizadevamo za kakovostno komunikacijo in dobre medsebojne odnose.	V šoli skrbimo za pretok informacij med zainteresiranimi deležniki.
	V šoli spodbujamo dobre medsebojne odnose in spoštljivo komunikacijo.
	V šoli sistematično krepimo in vzdržujemo dobre odnose z zunanjimi deležniki.
	V šoli sodelujemo pri sprejemanju pomembnih odločitev.
	V šoli spodbujamo avtonomijo in odgovornost deležnikov.
V šoli udejanjamo učinkovite vzgojne strategije.	V šoli razpravljamo o pogledih na vzgojo in se skupaj dogovarjamo o strategijah vzgojnega delovanja.
	V šoli usklajeno udejanjamo strategije vzgojnega delovanja.

UZK V POVEZAVI Z VZGOJNIM DELOVANJEM

PODROČJE	DOSEŽKI UČENCEV TER DOSEŽKI OTROK V RAZVOJU IN UČENJU	
STANDARD	Učenci razvijajo občečloveške vrednote, vrednote vseživljenjskega učenja in trajnostnega razvoja	
KAZALNIK	Učenci izkazujejo spoštovanje, strpnost in druge občečloveške vrednote	Učenci razvijajo družbeno odgovornost, odgovornost do okolja in do sebe
Primer opisa kazalnika	Učenci sprejemajo različnost, pomagajo šibkejšim, so strpni, solidarni in pošteni.	Učenci izkazujejo odgovornost za opravljeno delo, zavedanje, da so njihovi dosežki v prvi vrsti odvisni od njih samih.
Vprašanja za razmislek	Katere so temeljne vrednote učencev? Kako učenci razumejo in izkazujejo spoštovanje, strpnost, solidarnost, poštenost in druge občečloveške vrednote	Kako učenci izkazujejo odgovornost za svoja dejanja? Kako učenci izkazujejo odgovornost za opravljeno delo?

UZK V POVEZAVI Z VZGOJNIM DELOVANJEM

PODROČJE	DOSEŽKI UČENCEV TER DOSEŽKI OTROK V RAZVOJU IN UČENJU
STANDARD	Otroci razvijajo in se učijo socialnih zmožnosti in spretnosti
KAZALNIK	Otroci razvijajo socialne zmožnosti in spretnosti
Primer opisa kazalnika	Otroci se v vrtcu vključujejo v odnose z drugimi, izkazujejo empatijo, se čustveno in moralno razvijajo ter razvijajo veščine sporazumevanja
Vprašanja za razmislek	Kakšne interakcije so prisotne med odraslimi in otroki v oddelku? Kako okolje in vzgojitelj spodbujata sodelovanje med otroki in učenje otrok od otrok? Kako otroci napredujejo v socialni igri? Kako otroci napredujejo pri odzivih na konfliktne situacije? Kako otroci napredujejo v razumevanju, oblikovanju in upoštevanju pravil?

UZK V POVEZAVI Z VZGOJNIM DELOVANJEM

PODROČJE	PROFESIONALNO UČENJE IN DELOVANJE UČITELJEV	
STANDARD	Učitelj usmerja učenje tako, da učencu omogoča optimalne dosežke in razvoj	
KAZALNIK	Učitelj ustvarja varno in spodbudno učno okolje.	Učitelj spodbuja razvoj učenčevih vrednot.
Primer opisa kazalnika	Vzpostavlja jasna pravila, je dosleden v svojih zahtevah in dejanjih.	Učitelj spodbuja razvoj vrednot in skladno s temi v šolskem okolju tudi deluje.
Vprašanja za razmislek	Kakšna pravila veljajo v mojem razredu/skupini? Kako jih vzpostavim? Kakšno vlogo imajo pri tem otroci/učenci? Kako dosleden sem v svojih zahtevah in dejanjih?	Katere so moje osebne vrednote? Katere so vrednote vrtca/šole? Katere vrednote in na kakšen način jih spodbujam v učnem procesu? Kakšen zgled sem za otroke/učence? (Krapše idr., 2019)

Katere spremembe v delovanju strokovnih delavcev opažajo ravnatelji po uvedbi procesa UZK s SE?

- Boljše načrtovanje in večja usmerjenost v skupne cilje,
- več refleksije in vrednotenja lastnega dela,
- več sodelovanja, izmenjav dobrih praks in gradiv, več strokovnih pogovorov,
- večje zavedanje kakovosti in skupne odgovornosti,
- bolj sistematično spremljanje in uvajanje izboljšav na podlagi podatkov,
- večja osredotočenost na potrebe otrok,
- profesionalni razvoj.

UZK V POVEZAVI Z VZGOJNIM DELOVANJEM

PODROČJE	UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI S SAMOEVALVACIJO
STANDARD	Šola načrtno in sistematično ugotavlja in zagotavlja kakovost s samoevalvacijo
KAZALNIK	Razvojno načrtovanje na šoli je sistematično, sodelovalno ter usmerjeno v dvig kakovosti učenja in poučevanja
Primer opisa kazalnika	Prednostni cilji s področja vzgojnega delovanja so konkretizirani v pripravah strokovnih delavcev ter na ravni aktivov
Vprašanja za razmislek	Kako imamo opredeljene dejavnosti za doseganje ciljev s področja vzgojnega delovanja? Ali so dejavnosti povezane z rednim delom v učilnici, igralnici? Imamo postavljena merila za dejavnosti tako, da lahko z njimi spremljamo doseganje zastavljenih ciljev? Ali spremljamo učinke dejavnosti? Na kakšne načine zbiramo podatke? Kako poteka evalvacija načrtovanih dejavnosti? Kako upoštevamo ugotovitve evalvacije pri nadaljnjem načrtovanju?

UZK V POVEZAVI Z VZGOJNIM DELOVANJEM

PODROČJE	VODENJE VRTCEV IN ŠOL
STANDARD	Ravnatelj vodi pedagoško dejavnost
KAZALNIK	Ravnatelj vzpostavlja in spodbuja sodelovalno prakso ter krepi skupno odgovornost vseh
Primer opisa kazalnika	Ravnatelj uveljavlja profesionalno odgovornost in etiko ter vzpostavlja tako kulturo šole, v kateri tudi učenci smiselno sodelujejo pri odločitvah, ki zadevajo njihovo učenje.
Vprašanja za razmislek	Kako ravnatelj sodelovalno vodi na področju vzgojnega delovanja? Kako vzpostavlja kulturo zavoda in dobro klimo? S čim ravnatelj zagotavlja, da so različne oblike profesionalnega sodelovanja v šoli namenjene razvoju in izmenjavi pedagoške prakse, ki izboljšuje dosežke učencev na področju vzgojnega delovanja?

Delovanje na podlagi podatkov

občutek varnosti
občutek pripadnosti
občutek sprejetosti
pravičnost učiteljev
medvrstniški odnosi
zaupanje v odrasle

ankete
fokusne skupine
sistematično opazovanje
sociogrami
samovrednotenje otrok, učencev, dijakov
analiza neželenih vedenj
pogled starša

Koncept pravičnosti štirih R-jev

- REDISTRIBUCIJA (učinkovita porazdelitev pomoči posamezniku)
- REKOGNICIJA (biti prepoznan od ostalih članov skupnosti in se čutiti pripadnega skupnosti)
- REPRESENTACIJA (**sodelovanje otrok/učencev/dijakov v vseh dejavnostih, ki se tičejo njihovega življenja**)
- RELACIONALNOST (zavedanje naše medsebojne odvisnosti in ranljivosti)

(Lesar, 2022)

Vključevanje otrok/učencev v odločanje o stvareh, ki vplivajo na njih

ŠOLA	VRTEC
• Na kakšen način učencem/dijakom omogočate, da sodelujejo pri oblikovanju šolskih pravil, dejavnosti in odločitev? • Kako je organizirano delo dijaškega/šolskega parlamenta in kakšen vpliv ima na dejanske odločitve šole? • Kako zagotavljate, da so slišani tudi učenci/dijaki, ki se običajno ne oglašajo ali ne prevzemajo vodilnih vlog? • Kako strokovne delavce spodbujate k vključevanju učencev/dijakov k odločanju v razredu?	• Pri katerih dejavnostih imajo otroci možnost izbire (npr. igra, materiali, dejavnosti, prostor)? • Kako otroci sodelujejo pri oblikovanju pravil skupine ali dogovorov? • Na kakšen način vključujete otroke v načrtovanje dejavnosti? • Kako se odločate, kdaj je odločanje primerno prepustiti otrokom in kdaj ne?

Katere spremembe na vzgojnem področju pri otrocih/učencih/dijakih prepoznavajo ravnatelji po uvedbi procesa UZK s SE?

- Večja odgovornost, samostojnost,
- boljši medosebni odnosi,
- večja vključenost in aktivno sodelovanje,
- več spoštljive komunikacije,
- večja ozaveščenost o lastnem vedenju in napredku,
- pomen vpliva enotnega delovanja strokovnih delavcev.

VIRI

- Brejc M, Koren A. (2011). Uvajanje samoevalvacije v šolah in vrtcih kot pristop h kakovosti na nacionalni ravni. V *Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti: teorija in praksa uvajanja samoevalvacije v šole in vrtce* (str. 91-105). Šola za ravnatelje.
- Evropska komisija: Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo, *Podpora samoevalvaciji in razvoju šol s politikami zagotavljanja kakovosti: ključni vidiki za oblikovalce politik – Povzetek poročila delovne skupine ET 2020 za šole*, Urad za publikacije, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/77159>
- Evropska komisija: Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo, *School self-evaluation for sustainability – Input paper*, Urad za publikacije Evropske unije, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/215981>
- Lesar, I. (2022). Kako doseči pravično in inkluzivno izobraževanje? *Novičnik*, 6-11.
- Knific, P., Magdič, S., Schmuck, A., & Štraus, M. (2026). *Nacionalno poročilo o kakovosti sistema vzgoje in izobraževanja v Sloveniji: sintezno poročilo*. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje.
- MacBeath, J. E. C. (2011). Samoevalvacija za izboljšanje šol. V *Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti: teorija in praksa uvajanja samoevalvacije v šole in vrtce* (str. 91-105). Šola za ravnatelje.
- *Zbirka Kakovost v vrtcih in šolah*. (2019). Šola za ravnatelje.